

TREĆA IZMIJENJENA OPTUŽNICA

MEĐUNARODNI KRIVIČNI SUD ZA BIVŠU JUGOSLAVIJU

PREDMET BR. IT-01-47-PT

**TUŽILAC
MEĐUNARODNOG SUDA**

PROTIV

**ENVERA HADŽIHASANOVIĆA
AMIRA KUBURE**

Tužilac Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju, na osnovu svojih ovlašćenja iz člana 18 Statuta Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (u daljnjem tekstu: Statut Međunarodnog suda), optužuje:

**ENVERA HADŽIHASANOVIĆA
i AMIRA KUBURU**

za **KRŠENJA ZAKONA I OBIČAJA RATOVANJA** kako slijedi:

OPTUŽENI:

- 1) **Enver HADŽIHASANOVIĆ**, sin Besima i Refije (djevojačko prezime SARAJLIĆ), rođen je 7. jula 1950. u Zvorniku, opština Zvornik, Republika Bosna i Hercegovina (u daljnjem tekstu: Bosna i Hercegovina).
- 2) **Enver HADŽIHASANOVIĆ** je bivši aktivni oficir Jugoslovenske narodne armije (u daljnjem tekstu: JNA). Godine 1973. diplomirao je na Vojnoj akademiji kopnene vojske u Beogradu, nakon čega je

raspoređivan na dužnosti u JNA u Tuzli i Sarajevu. Kao kapetan prve klase pohađao je Komandno-štabnu školu u Beogradu. Po završetku te škole unaprijeđen je u čin majora i raspoređen na dužnost komandanta bataljona vojne policije u vojnoj policiji 7. armije. Godine 1988. **Enver HADŽIHASANOVIĆ** je prekomandovan na dužnost načelnika štaba 49. motorizovane brigade. Ta je brigada poslije transformisana u mehanizovanu brigadu, a krajem 1989. on je postavljen za njenog komandanta. Na toj dužnosti **Enver HADŽIHASANOVIĆ** je stekao čin potpukovnika.

- 3) Početkom aprila 1992. JNA je stavila **Envera HADŽIHASANOVIĆA** u kućni pritvor u Sarajevu. On je 8. aprila 1992. uspio pobjeći, a zatim je dezertirao iz JNA. Neposredno po napuštanju JNA, **Enver HADŽIHASANOVIĆ** je stupio u Teritorijalnu odbranu (u daljnjem tekstu: TO) Bosne i Hercegovine. Dana 14. novembra 1992., **Enver HADŽIHASANOVIĆ** je postao komandant 3. korpusa Armije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: ABiH). Na tom položaju je ostao do 1. novembra 1993., kada je unaprijeđen u načelnika Štaba Vrhovne komande ABiH. U decembru 1993. **Enver HADŽIHASANOVIĆ** je dalje unaprijeđen u čin brigadnog generala. S tim činom je postao član Zajedničke komande Vojske Federacije Bosne i Hercegovine. U maju 1997. **Enver HADŽIHASANOVIĆ** je dobio čin divizijskog generala. Kasnije je unaprijeđen u čin generalmajora. **Enver HADŽIHASANOVIĆ** je penzionisan u aprilu 2000. godine.
- 4) **Amir KUBURA**, sin Nazifa, rođen je 4. marta 1964. u Kaknju, opština Kakanj, Bosna i Hercegovina.
- 5) **Amir KUBURA** je bivši aktivni oficir JNA. Po završetku obuke na Akademiji kopnene vojske, pet godina služio je kao aktivni oficir JNA u Đakovici. Godine 1992., **Amir KUBURA** je napustio JNA u činu kapetana.
- 6) Godine 1992., **Amir KUBURA** je stupio u ABiH u vrijeme formiranja ABiH kao zamjenik komandanta jednog odreda u Kaknju. Kasnije je postavljen za komandanta jednog brdskog bataljona ABiH u istom području. Dana 11. decembra 1992., **Amir KUBURA** je postavljen na dužnost pomoćnika načelnika štaba za operativno-nastavne poslove 7. muslimanske brdske brigade 3. korpusa ABiH. Načelnik štaba 7. muslimanske brdske brigade 3. korpusa ABiH postao je 1. januara 1993. godine. Od 1. aprila 1993. do 20. jula 1993., **Amir KUBURA** je

zamjenjivao Asima KORIČIĆA, tadašnjeg komandanta 7. muslimanske brdske brigade 3. korpusa ABiH, a koji je u tom periodu bio odsutan. Dana 21. jula 1993. imenovan je za komandanta 7. muslimanske brdske brigade 3. korpusa ABiH. Dana 16. marta 1994., u činu pukovnika, **Amir KUBURA** je postao komandant 1. muslimanske brdske brigade 1. korpusa ABiH. Za komandanta 443. brigade 4. korpusa ABiH imenovan je 16. decembra 1995. godine. U junu 1999. **Amir KUBURA** je bio na dužnosti u komandi 1. korpusa ABiH.

OPŠTI NAVODI:

- 7) Sva djela i propusti navedeni u ovoj optužnici dogodili su se u periodu od januara 1993. do 16. marta 1994., na teritoriji Bosne i Hercegovine.
- 8) Sve vrijeme na koje se odnosi ova optužnica, na teritoriji Bosne i Hercegovine postojao je oružani sukob.
- 9) Sve vrijeme na koje se odnosi ova optužnica, **Enver HADŽIHASANOVIĆ** i **Amir KUBURA** bili su dužni da se pridržavaju zakona i običaja koji regulišu vođenje oružanih sukoba, uključujući Ženevske konvencije iz 1949. godine i njihove Dopunske protokole. Pored toga, **Enver HADŽIHASANOVIĆ** i **Amir KUBURA** bili su dužni da obezbijede da se vojne jedinice pod njihovom komandom i efektivnom kontrolom pridržavaju tih pravila međunarodnog prava i primjenjuju ih. Štaviše, **Enver HADŽIHASANOVIĆ** i **Amir KUBURA** imali su po naređenju nadređenog organa obavezu da pokrenu postupak izricanja zakonskih sankcija protiv pojedinaca pod svojom komandom i efektivnom kontrolom koji su prekršili međunarodno ratno pravo.
- 10) **Enver HADŽIHASANOVIĆ** i **Amir KUBURA** su, kada su bili na položajima navedenim u prethodnim paragrafima, krivično odgovorni za djela svojih podređenih, na osnovu člana 7(3) Statuta Međunarodnog suda. Nadređeni je odgovoran za djela svog (svojih) podređenog (podređenih) ako je znao ili je bilo razloga da zna da se njegovi podređeni spremaju počinuti takva djela ili da su ih već počinili, a nadređeni nije preduzeo nužne i razumne mjere da takva djela spriječi ili da kazni njihove počinioce.

OPŠTI KONTEKST:

- 11) Dana 23. avgusta 1992., Predsjedništvo Bosne i Hercegovine izdalo je naredbu o "Primjeni pravila međunarodnog ratnog prava u oružanim snagama Bosne i Hercegovine". Ta naredba je stupila na snagu 5. septembra 1992. godine. Naredbom je propisano:
- a) svi komandanti jedinica i svaki pripadnik oružanih snaga pojedinačno su odgovorni za primjenu ovih pravila;
  - b) starješine su dužne preduzeti korake propisane pravilima protiv lica koja ih krše;
  - c) svi pripadnici oružanih snaga podliježu obuci radi upoznavanja s ovim pravilima;
  - d) u planiranju i pripremi vojnih aktivnosti oružanih snaga mora se voditi računa o ovim pravilima i pravu.
- 12) Dana 1. avgusta 1992., predsjedničkom uredbom stupio je na snagu zakon o službi u Armiji BiH. Prema tom zakonu, lica koja nisu državljani Bosne i Hercegovine u vrijeme ratnog stanja mogu stupiti u ABiH i bivati unaprijeđena. Dana 14. aprila 1993., i ovaj put predsjedničkom uredbom, zakon o službi u ABiH doživio je izmjene i dopune koje su omogućavale da se u vrijeme ratnog stanja u više starješinske činove unapređuju lica koja nisu bosanski državljani.
- 13) Dana 18. avgusta 1992., predsjednik Predsjedništva Bosne i Hercegovine donio je "Odluku o formiranju korpusa ABiH". U tom dokumentu iznosi se podjela Bosne i Hercegovine na pet vojnih zona odgovornosti odnosno korpusa, te se navodi koje će opštine pojedini korpus obuhvatiti. Na osnovu te odluke formiran je 3. korpus ABiH sa sjedištem u Banjoj Luci, mada je kao privremeno sjedište 3. korpusa ABiH navedena i korišćena Zenica.
- 14) Na spisku opština koje su ušle u zonu odgovornosti 3. korpusa ABiH nalaze se sljedeće opštine: Banja Luka, Bosanska Dubica, Bosanska Gradiška, Bugojno, Busovača, Čelinac, Donji Vakuf, Gornji Vakuf, Jajce, Kakanj, Kotor Varoš, Kupres, Laktaši, Mrkonjić Grad, Novi Travnik, Prnjavor, Skender Vakuf, Srbac, Šipovo, Travnik, Vitez, Zavidovići, Zenica i Žepče.

- 15) Dana 9. novembra 1992., načelnik Generalštaba ABiH izdao je naredbu za formiranje jedinica određenih vrsta u 3. korpusu ABiH, čime je omogućena integracija raznih jedinica i štabova TO-a.
- 16) Dana 19. novembra 1992., formirana je 7. muslimanska brdska brigada, sa komandom u Zenici. Sedma muslimanska brdska brigada nastala je i korištena kao pješadijska manevarska jedinica, a sastojala se od tri bataljona: u Travniku (1. bataljon), Zenici (2. bataljon) i Kaknju (3. bataljon).
- 17) Sedma muslimanska brdska brigada 3. korpusa Armije BiH bila je jedinica sastavljena isključivo od Muslimana. Pripadnici ove jedinice morali su se strogo pridržavati islama. Regruti su morali položiti zakletvu koja je sadržavala i to da će slijediti primjer pravog muslimanskog vojnika, opisan u knjižici pod naslovom "Upute muslimanskom borcu". "Upute muslimanskom borcu" prvi put su objavljene 1993., a nakon toga je u zoni odgovornosti 3. korpusa ABiH razdijeljeno oko 20.000 primjeraka. Godine 1994. izašla su nova izdanja. Knjižica sadrži sljedeće naslove i tekst:
- (a) Pokornost: "Muslimanski borac se prvenstveno pokorava vrhovnom zapovjedniku, pa tek onda pretpostavljenom starješini."
- (b) Ratni plijen: "...razumije se da jedna petina plijena pripada državnoj blagajni, a ostale četiri petine pripadaju borcima. Međutim, u situacijama kada vojnici primaju plate i u kojima je država preuzela obavezu zbrinjavanja boraca i njihovih porodica, ... ratni plijen se stavlja na raspolaganje državi... Zbog toga je najispravnije da država preko nadležnih vojnih starješina raspolaže sa ratnim plijenom."
- (c) Ratni zarobljenici: "...zabranjeno je ubijanje žena, djece i svećenika koji nemaju nikakvog učešća u ratu i koji direktno ili indirektno ne pomažu neprijatelje;... Islam takođe zabranjuje mučenje i izivljavanje na zarobljenicima, masakriranje neprijateljskih ranjenika i leševa... Ovo su opšta pravila, obavezujuća za naše vojnike. Međutim, ukoliko starješina procijeni da situacija i opšti interes zahtijevaju da se i drukčije postupi vojnici su obavezni poslušati starješinu. Tako npr. ako starješina ili viša komanda ocijeni da je u interesu odbrane, zaštite vlastitog naroda i viših ciljeva ispravnije zapaliti određene

objekte, usjeve ili šumu, onda je i to dozvoljeno činiti... Takođe se vojnoj komandi stavlja na raspolaganje da odluči da li je korisnije i od interesa za opštu stvar da se oslobodi, razmijeni ili likvidira neprijateljskog zarobljenika."

- 18) Muslimanski borci iz inostranstva, koji su sebe nazivali "mudžahedinima" ili "svetim ratnicima", počeli su pristizati u Bosnu i Hercegovinu negdje sredinom 1992. godine. "Mudžahedini", koji su dolazili uglavnom iz islamskih zemalja, bili su spremni za "džihad" ili "sveti rat" u Bosni i Hercegovini protiv neprijatelja bosanskih Muslimana.
- 19) Nakon osnivanja 7. muslimanske brdske brigade 19. novembra 1992., "mudžahedini" su uključeni u njen sastav i njoj potčinjeni.
- 20) "Mudžahedini" su u vrlo velikoj mjeri učestvovali u borbenim dejstvima 7. muslimanske brdske brigade i često su bili udarna snaga u njenim operacijama.
- 21) Dana 13. avgusta 1993., komandant Štaba Vrhovne komande ABiH izdao je naređenje da se odmah, a najkasnije do 31. avgusta 1993., unutar zone odgovornosti 3. korpusa formira jedinica "El Mudžahid" u čijem su sastavu bili dobrovoljci iz stranih država. Ta jedinica bila je potčinjena **Enveru HADŽIHASANOVIĆU**, koji je izdavao naredbe za njeno potčinjavanje jedinicama pod njegovom komandom za pojedine borbene operacije.
- 22) Naredbom **Envera HADŽIHASANOVIĆA** od 8. marta 1993., u sklopu 3. korpusa ABiH formirane su sljedeće četiri operativne grupe: OG "Lašva" sa komandom u Kaknju, OG "Zapad" sa komandom u Bugojnu, OG "Bosna" sa komandom u Zavidovićima i OG "Bosanska Krajina" sa komandom u Travniku.
- 23) Sa formiranjem OG "Bosanska Krajina", Mehmed **ALAGIĆ** je postavljen za njenog komandanta.
- 24) Dana 8. marta 1993., 7. muslimanska brdska brigada, 17. krajiška brdska brigada, 305. brdska brigada Jajce, 27. motorizovana brigada, te Opštinski štab odbrane Jajce sa svojim jedinicama, stavljeni su pod komandu OG "Bosanska Krajina". Dana 16. aprila 1993. ili otprilike tog datuma, u sastav OG "Bosanska Krajina" ušle su i 306. brdska brigada, 308. brdska brigada i 312. brdska brigada. Dana 12. jula

1993. ili otprilike tog datuma, 7. muslimanska brdska brigada ponovo je stavljena pod direktnu komandu 3. korpusa ABiH, pod kojom je i bila do 8. marta 1993.

- 25) Sve vrijeme na koje se odnosi ova optužnica, 301. brdska brigada Zenica, 303. brigada Zenica, 314. brdska brigada Zenica, Opštinski štab odbrane Zenica sa svojim jedinicama i sve prištapske jedinice Korpusa bile su direktno potčinjene komandi 3. korpusa ABiH.

OPTUŽBE:

- 26) Tokom 1993. godine (pa do 18. marta 1994.), ABiH je učestvovala u oružanom sukobu protiv Hrvatskog vijeća obrane (u daljnjem tekstu: HVO) i Vojske Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: HV). Konkretno, u aprilu 1993. i početkom ljeta 1993., jedinice 3. korpusa ABiH preduzele su niz teških napada na HVO uključujući, pored ostalih, opštine Bugojno, Busovača, Kakanj, Maglaj, Novi Travnik, Travnik, Vareš, Vitez, Zavidovići, Zenica i Žepče. Operacije ABiH kulminirale su masovnim napadom između 7. i 13. juna 1993. na teritoriji, pored ostalih, opština Kakanj, Travnik i Zenica.
- 27) U opštinama navedenim u paragrafu 26) jedinice 3. korpusa ABiH napale su gradove i sela naseljena pretežno bosanskim Hrvatima. Hotimičnom lišavanju života i nanošenju teških povreda bili su izloženi najviše civili bosanski Hrvati, ali i civili bosanski Srbi, uključujući žene, djecu, te starije i nemoćne osobe. Tokom tih napada ili poslije njih, ubijeno je najmanje 200 civila, bosanskih Hrvata i bosanskih Srba, a još ih je mnogo više ranjeno ili povrijeđeno dok su se pokušavali sakriti ili pobjeći. U nekoliko slučajeva, snage ABiH su ubile vojnike HVO-a nakon što su se ovi predali.
- 28) U zatočeničkim objektima ABiH protivpravno su zatvarani ili na drugi način bivali zatočeni uglavnom bosanski Hrvati, ali i bosanski Srbi. Zatvoreni, odnosno na drugi način zatočeni bosanski Hrvati i bosanski Srbi, ubijani su i premlaćivani, podvrgavani tjelesnom i/ili duševnom zlostavljanju, zastrašivanju i nečovječnom postupanju, uključujući zatvaranje u pretrpane prostore u nehigijenskim uslovima, a na nehuman način im je uskraćivano zadovoljenje osnovnih životnih potreba, kao što su adekvatna prehrana, voda i odjeća. Pružana im je vrlo slaba ili nikakva zdravstvena njega.

- 29) Snage ABiH su pljačkale i uništavale imovinu bosanskih Hrvata i bosanskih Srba bez ikakvog vojnog opravdanja. Uništavani su ili teško oštećivani stambeni i drugi objekti uglavnom bosanskih Hrvata, ali i bosanskih Srba, kao i lična imovina tih civila i njihova stoka. Pored toga i vjerski objekti, mjesta i ustanove bosanskih Hrvata bili su cilj razaranja ili su oštećivani ili oskrvnjivani.
- 30) Navodi sadržani u paragrafima od 1) do 10), te navodi iz paragrafa 26) do 29) ponovo se navode i uključuju u sadržaj svake pojedine optužbe.

INDIVIDUALNA KRIVIČNA ODGOVORNOST:

Enver HADŽIHASANNOVIĆ:

- 31) U vrijeme kada je preuzeo komandu nad 3. korpusom ABiH, **Enver HADŽIHASANNOVIĆ** je imao iskustva u komandovanju i efektivnoj kontroli nad vojnim jedinicama. Pored toga, **Enver HADŽIHASANNOVIĆ** prošao je posebnu obuku iz oblasti vojnih disciplinskih postupaka.
- 32) Slijedeći u ABiH uobičajenu praksu korišćenja raznih propisa i uputstava bivše JNA, **Enver HADŽIHASANNOVIĆ** je na osnovu svojih ovlašćenja i dužnosti komandanta bio, pored ostalog, odgovoran za pripremu Korpusa za oružanu borbu na bojištu, uključujući planiranje operacija i drugih oblika borbenih dejstava, prosljeđivanje odluka potčinjenim komandama i kontrolisanje sprovođenja tih odluka.
- 33) Sve vrijeme na koje se odnose optužbe u ovoj optužnici, **Enver HADŽIHASANNOVIĆ** je na osnovu svojeg položaja i ovlašćenja komandanta Korpusa, direktno ili preko svog načelnika štaba, svojih pomoćnika, načelnika rodova i službi i drugih oficira, komandovao svim jedinicama 3. korpusa ABiH i jedinicama koje su dejstvovale pod njegovom komandom i efektivnom kontrolom. Te jedinice uključuju jedinice koje su opisane u paragrafima od 15) do 25). **Enver HADŽIHASANNOVIĆ** je pokazao da ima, odnosno službeno je vršio *de jure* i *de facto* vlast svojim komandovanjem i efektivnom kontrolom u oblasti vojnih pitanja na način koji odgovara vršenju nadređene vlasti, čineći to na razne načine kao što su: izdavanje naređenja, uputstava i direktiva jedinicama potčinjenim 3. korpusu

ABiH, staranje da se ta naređenja, uputstva i direktive sprovede s punom odgovornošću za njihovo izvršenje, razmještanje ljudstva, artiljerije i drugih jedinica pod svojom komandom i efektivnom kontrolom, te planiranje pripremanja i izvođenja vojnih operacija od strane tih jedinica. Nadalje, **Enver HADŽIHASANOVIC** se starao da bude stalno i ažurno informisan o svemu što se dešava na terenu, uključujući i manje incidente, pri čemu je bio u gotovo svakodnevnom kontaktu sa Štabom Vrhovne komande ABiH. Bio je odgovoran za sprovođenje naređenja Vrhovne komande ABiH vezana za organizacionu strukturu 3. korpusa ABiH. To je uključivalo formiranje operativnih grupa i potčinjavanje jedinica u sastavu operativnih grupa, te postavljanje i razrješavanje dužnosti vojnih zapovjednika. Vršio je komandovanje i efektivnu kontrolu nad svim vojnim jedinicama potčinjenim 3. korpusu ABiH, uključujući i one koje su bile zadužene za funkcionisanje zatočeničkih objekata.

- 34) **Enver HADŽIHASANOVIC** je svoje ovlasti komandanta korpusa vršio i tako što je pregovarao sa HVO-om o razmjeni ratnih zarobljenika i sporazumima o prekidu vatre, imenovao oficire 3. korpusa ABiH u Zajedničku komandu ABiH i HVO-a, te pregovarao sa zvaničnicima UNPROFOR-a i PMEZ-a.
- 35) Sve vrijeme na koje se odnosi ova optužnica, **Enver HADŽIHASANOVIC** je vršio efektivnu kontrolu nad svim svojim podređenima za koje se navodi da su počinili zločine.

Amir KUBURA:

- 36) Slijedeći u ABiH uobičajenu praksu korišćenja raznih propisa i uputstava bivše JNA, **Amir KUBURA** je na osnovu svojih ovlašćenja i dužnosti komandanta bio, pored ostalog, odgovoran za pripremu jedinica potčinjenih njegovoj komandi za oružanu borbu na bojištu, uključujući planiranje operacija i drugih oblika borbenih dejstava, prosljeđivanje odluka potčinjenim komandama i kontrolisanje sprovođenja tih odluka.
- 37) Sve vrijeme na koje se odnose optužbe u ovoj optužnici, **Amir KUBURA** je, na osnovu svog goreopisanog položaja i ovlašćenja, komandovao svim jedinicama 7. muslimanske brdske brigade 3. korpusa ABiH. **Amir KUBURA** je pokazao da ima, i službeno je vršio *de jure* i *de facto* vlast svojom kontrolom u oblasti vojnih pitanja

na način koji odgovara vršenju nadređene vlasti, čineći to na razne načine kao što su, među ostalim: izdavanje naređenja, uputstava i direktiva jedinicama potčinjenim 7. muslimanskoj brdskoj brigadi 3. korpusa ABiH, razmještanje snaga pod svojom komandom, te planiranje, priprema i sprovođenje vojnih operacija koje su izvodile jedinice pod njegovom komandom i efektivnom kontrolom. Vršio je komandovanje i efektivnu kontrolu nad svim vojnim jedinicama potčinjenim 7. muslimanskoj brdskoj brigadi 3. korpusa ABiH, uključujući i one koje su bile zadužene za funkcionisanje zatočeničkih objekata.

- 38) Sve vrijeme na koje se odnosi ova optužnica, **Amir KUBURA** je vršio efektivnu kontrolu nad svim svojim podređenima za koje se navodi da su počinili zločine.

TAČKE 1 - 2

(UBISTVO, OKRUTNO POSTUPANJE)

- 39) Nekoliko puta u toku borbenih dejstava protiv HVO-a i HV-a u srednjoj Bosni 1993. godine, snage 3. korpusa ABiH ubile su i teško ranile vojnike HVO-a koji su se predali i/ili civile, bosanske Hrvate i bosanske Srbe. Ta ubijanja koja su nakon napada na gradove i sela počinile snage 3. korpusa ABiH uključuju, među ostalim, pogubljenja i masakre u sljedećim selima:

(a) Dusina:

(aa) Pogubljenje 26. januara 1993. civila Vojislava STANIŠIĆA, bosanskog Srbina, i pet vojnika HVO-a koji su se predali pošto su snage 7. muslimanske brdske brigade, 303. brdske brigade i 17. krajiške brdske brigade, krenule u napad na Dusinu, opština Zenica: Nike KEGELJA, Stipe KEGELJA, Vinka KEGELJA, Pere LJUBIČIĆA i Augustina RADOŠA;

(ab) Lišavanje života Zvonka RAJIĆA, vojnika HVO-a koji se predao, a koje je počinio Šerif PATKOVIĆ, tadašnji komandant 2. bataljona 7. muslimanske brdske brigade, nakon napada na Dusinu, opština Zenica;

(b) Miletići:

Lišavanje života 24. aprila 1993. četiri vojnika HVO-a koji su se predali nakon što su snage 7. muslimanske brdske brigade i 306. brdske brigade krenule u napad na Miletiće, opština Travnik: Franje PAVLOVIĆA, Tihomira PAVLOVIĆA, Vlade PAVLOVIĆA i Ante PETROVIĆA;

(c) Maline/Bikoši:

Masakr 8. juna 1993. u Bikošima, opština Travnik, nad tridesetak civila bosanskih Hrvata i vojnika HVO-a koji su se predali nakon što su snage 7. muslimanske brdske brigade i 306. brdske brigade krenule u napad na Maline, opština Travnik. Među ubijenima su bila sljedeća lica: Anto BALTA, Ivo BALTA, Jozo BALTA, Luka BALTA, Nikica BALTA, Bojan BARAĆ, Davor BARAĆ, Goran BOBAŠ, Niko BOBAŠ, Slavko BOBAŠ, Srećo BOBAŠ, Pero BOBAŠ-PUPIĆ, Dalibor JANKOVIĆ, Stipo JANKOVIĆ, Slavko KRAMAR, Anto MATIĆ, Tihomir PEŠA, Ana PRANJEŠ, Ljubomir PUŠELJA, Predrag PUŠELJA, Jakov TAVIĆ, Mijo TAVIĆ, Stipo TAVIĆ i Ivo VOLIĆ. Teško su ranjeni Berislav MARJANOVIĆ, Zdravko PRANJEŠ, Darko PUŠELJA i Željko PUŠELJA.

- 40) **Enver HADŽIHASANNOVIĆ**, otprilike od januara 1993. do 31. oktobra 1993., i **Amir KUBURA**, od 1. aprila 1993. do marta 1994., znali su ili je bilo razloga da znaju da se snage ABiH pod njihovom komandom i efektivnom kontrolom spremaju počinuti te radnje ili da su ih već počinile, u sljedećim selima, naznačenog dana ili otprilike tog datuma, a nisu preduzeli potrebne i razumne mjere da takve radnje spriječe ili da kazne njihove počinioce:

Enver HADŽIHASANNOVIĆ:

Dusina (opština Zenica)	26. januara 1993.
Miletići (opština Travnik)	24. aprila 1993.
Maline/Bikoši (opština Travnik)	8. juna 1993.

Amir KUBURA:

Miletići (opština Travnik)	24. aprila 1993.
Maline/Bikoši (opština Travnik)	8. juna 1993.

Tim propustima **Enver HADŽIHASANOVIĆ** i **Amir KUBURA** počinili su:

Tačka 1: UBISTVO, KRŠENJE ZAKONA I OBIČAJA RATOVANJA, kažnjivo po članovima 3 i 7(3) Statuta Međunarodnog suda i sankcionisano članom 3(1)(a) Ženevskih konvencija.

Tačka 2: OKRUTNO POSTUPANJE, KRŠENJE ZAKONA I OBIČAJA RATOVANJA, kažnjivo po članovima 3 i 7(3) Statuta Međunarodnog suda i sankcionisano članom 3(1)(a) Ženevskih konvencija.

TAČKE 3- 4 (UBISTVO, OKRUTNO POSTUPANJE)

- 41) **Enver HADŽIHASANOVIĆ**, otprilike od januara 1993. do 31. oktobra 1993., i **Amir KUBURA**, od 1. aprila 1993. do marta 1994., znali su ili je bilo razloga da znaju da se sljedeće snage ABiH pod njihovom komandom i efektivnom kontrolom spremaju planirati, pripremati ili izvršiti zatvaranje, lišavanje života i okrutno postupanje nad bosanskim Hrvatima i bosanskim Srbima na sljedećim lokacijama na teritoriji Bosne i Hercegovine, ili da su to već učinile, a nisu preduzeli potrebne i razumne mjere da takve radnje spriječe ili da kazne njihove počinioce:

Enver HADŽIHASANOVIĆ:

- (a) opština Zenica:

zenička muzička škola, u gradu Zenici, u kojoj su radili i njome upravljali pripadnici 7. muslimanske brigade 3. korpusa ABiH, otprilike od 26. januara 1993. do 31. oktobra 1993.;

- (b) opština Travnik:

- (ba) grad Travnik:

bivša kasarna JNA, u kojoj su radili i njome upravljali pripadnici 17. krajiške brdske brigade OG "Bosanska Krajina" 3. korpusa ABiH, otprilike od maja 1993. do 31. oktobra 1993.;

(bb) selo Mehurići:

- osnovna škola Mehurići, u kojoj su radili i njome upravljali pripadnici 306. brdske brigade OG "Bosanska Krajina" 3. korpusa ABiH, otprilike od 6. juna 1993. pa najmanje do 24. juna 1993.;
- kovačnica, u kojoj su radili i njome upravljali pripadnici 306. brdske brigade OG "Bosanska Krajina" 3. korpusa ABiH, otprilike od 6. juna 1993. pa najmanje do 13. jula 1993.;

(bc) selo Orašac:

logor Orašac, u kojem su radili i kojim su upravljali "mudžahedini" iz OG "Bosanska Krajina" 3. korpusa ABiH, otprilike od 15. oktobra 1993. do 31. oktobra 1993.;

(c) opština Kakanj:

motel "Sretno", u kojem je radio i njime upravljao 3. bataljon 7. muslimanske brdske brigade 3. korpusa ABiH, otprilike od 15. maja 1993. pa najmanje do 21. juna 1993.;

(d) opština Bugojno:

(da) zgrada gimnazije, otprilike od 18. jula 1993. pa najmanje do 13. oktobra 1993.;

(db) zgrada samostana, otprilike od 24. jula 1993. pa najmanje do početka avgusta 1993.;

(dc) salon namještaja "Slavonija", otprilike od 24. jula 1993. pa najmanje do 18. avgusta 1993.;

(dd) stadion FK "Iskra", otprilike od 30. jula 1993. do 31. oktobra 1993.;

(de) Osnovna škola "Vojin Paleksić", otprilike od 31. jula 1993. pa najmanje do septembra 1993.;

(df) zgrada "BH banke", otprilike od septembra 1993. do 31. oktobra 1993.

U svim logorima i zatočeničkim objektima 3. korpusa ABiH u Bugojnu radili su i njima upravljali pripadnici vojne policije OG "Zapad" 3. korpusa ABiH i vojnici 307. brigade OG "Zapad" 3. korpusa ABiH.

Amir KUBURA:

(a) opština Zenica:

zenička muzička škola, u gradu Zenici, u kojoj su radili i njome upravljali pripadnici 7. muslimanske brdske brigade 3. korpusa ABiH, otprilike od 26. januara 1993. pa najmanje do januara 1994.;

(b) opština Kakanj:

motel "Sretno", u kojem su radili i njime upravljali pripadnici 3. bataljona 7. muslimanske brdske brigade 3. korpusa ABiH, otprilike od 15. maja 1993. pa najmanje do 21. juna 1993.

- 42) Zatvoreni i na druge načine zatočeni bosanski Hrvati i bosanski Srbi redovno su podvrgavani tjelesnom i/ili duševnom zlostavljanju. Tjelesno zlostavljanje uključivalo je premlaćivanje najrazličitijim oruđima, kao što su kundaci pušaka, metalne kuke, drveni štapovi i držala, pendreci, palice, bokseri, drvene letve, čizme i telefonski kablovi, kojima su nanesene tjelesne povrede raznih vrsta. Nekolicini zatočenika polomljena su rebra, nos i udovi. U nekim slučajevima zatvorenici su pretučeni na smrt. Sa zatočenicima se postupalo nečovječno, među ostalim i tako što su zatvarani u pretrpane prostore i u nehygijenskim uslovima i što im se nehumano uskraćivalo zadovoljenje osnovnih životnih potreba kao što su adekvatna prehrana, voda i odjeća. Pružana im je vrlo slaba ili nikakva zdravstvena njega. Duševno zlostavljanje uključivalo je prijetnje tjelesnim povredama i smrću, naprimjer, zatvorenike se prisiljavalo da kopaju "vlastite grobove" i prijetilo im se da će im u zatočeništvu amputirati udove:

- (a) U zeničkoj muzičkoj školi, vojnici 7. muslimanske brdske brigade 3. korpusa ABiH, većinom pripadnici vojne policije i "mudžahedini" potčinjeni 7. muslimanskoj brdskoj brigadi 3.

korpusa ABiH, zatvorenike su zlostavljali tako što su ih tukli najrazličitijim oruđima kao što su kundaci pušaka, drveni štapovi i držala, palice, bokseri, letve, čizme i telefonski kablovi, kojima su im nanesene tjelesne povrede raznih vrsta. Pripadnici vojne policije 7. muslimanske brdske brigade 3. korpusa ABiH i "mudžahedini" potčinjeni 7. muslimanskoj brdskoj brigadi 3. korpusa ABiH prisiljavali su zatvorenike da kopaju "vlastite grobove". Prehrana, higijena i životni uslovi bili su, opšte uzev, loši.

- (b) U bivšoj kasarni JNA u Travniku vojnici 17. krajiške brigade OG "Bosanska Krajina" 3. korpusa ABiH redovno su tukli zatočenike.
- (c) U osnovnoj školi u Mehurićima, pripadnici 306. brdske brigade 3. korpusa ABiH nogama su udarali zatvorenike u zatočeništvu. Pripadnici 306. brdske brigade 3. korpusa ABiH su prilikom ispitivanja zatvorenike tukli i prijetili im. Prehrana, higijena i životni uslovi bili su, opšte uzev, loši.
- (d) U kovačnici u Mehurićima, vojnici 306. brdske brigade 3. korpusa ABiH nagurali su zatvorenike u jednu malu prostoriju, veličine otprilike 3 x 3 metra. Zatvorenike su izvodili na ispitivanje, prijetili im, udarali ih nogama i tukli. Prehrana, higijena i životni uslovi bili su loši.
- (e) U logoru u Orašcu, "mudžahedini" potčinjeni OG "Bosanska Krajina" 3. korpusa ABiH teško su pretukli zatočenike kundacima pušaka. Jednom zatočeniku su "mudžahedini" slomili nos, a jednom drugom nekoliko rebara. Zatočenike su redovno izvrgavali prijetnjama tjelesnim povredama i smrću.
- (f) U motelu "Sretno", vojnici 3. bataljona 7. muslimanske brdske brigade 3. korpusa ABiH fizički su zlostavljali zatočenike tako što su ih tukli pendrecima, štapovima, kundacima pušaka, metalnim kukama, drvenim letvama i čizmama. Takođe su ih prisiljavali da tuku jedni druge. Pored toga, zatočenicima se naređivalo da udaraju glavom o zid. Nadalje, borci 3. bataljona 7. muslimanske brdske brigade 3. korpusa ABiH zatočenicima su prijetili da će im za vrijeme zatočeništva u tom objektu biti amputirane noge.

(g) U zatočeničkim objektima u Bugojnu, pripadnici vojne policije OG "Zapad" 3. korpusa ABiH i vojnici 307. brigade OG "Zapad" 3. korpusa ABiH, zlostavljali su zatvorenike tako što su ih tukli raznim oruđima, poput palica, policijskih pendreka, kundaka pušaka, štapova za biljar, drvenih letvi, plastičnih kablova i čizama. Prisiljavali su zatočenike da glavom udaraju o metalne rešetke. Od tih tjelesnih napada zatvorenici su gubili svijest i zadobivali prelom nogu. U nekoliko slučajeva zatočenicima su izbijeni zubi. Nekoliko puta, zatočenici su bili prisiljeni dati krv. Pripadnici vojne policije OG "Zapad" 3. korpusa ABiH redovno su zatočenicima prijetili da će ih ubiti. Pored toga, zatvorenike su držali u pretrpanim ćelijama i u veoma nehygijenskim životnim uslovima. Prehrana je bila veoma slaba.

43) Lišavanje života zatvorenih i na druge načine zatočenih bosanskih Hrvata i bosanskih Srba uključuje, među ostalim, sljedeće slučajeve:

(a) lišavanje života premlaćivanjem do smrti jednog bosanskog Hrvata zatočenog u bivšoj kasarni JNA u Travniku, opština Travnik, u maju 1993., od strane pripadnika vojne policije 17. krajiške brigade OG "Bosanska Krajina" 3. korpusa ABiH;

(b) lišavanje života premlaćivanjem do smrti zarobljenog vojnika HVO-a Jozе MARAČIĆA u muzičkoj školi u Zenici, opština Zenica, 18. juna 1993., od strane vojnika 7. muslimanske brdske brigade 3. korpusa ABiH;

(c) lišavanje života premlaćivanjem do smrti zarobljenog vojnika HVO-a Mladena HAVRANEKA u salonu namještaja "Slavonija", opština Bugojno, 5. avgusta 1993., od strane pripadnika vojne policije OG "Zapad" 3. korpusa ABiH;

(d) lišavanje života premlaćivanjem do smrti zarobljenog vojnika HVO-a Marija ZRNA početkom avgusta 1993. od strane pripadnika vojne policije OG "Zapad" 3. korpusa ABiH koji su ga iz zgrade samostana u Bugojnu, opština Bugojno, odveli na prisilni rad;

(e) lišavanje života ritualnim odrublivanjem glave zatočenog civila, bosanskog Srbina Dragana POPOVIĆA, 20. oktobra 1993. u logoru u Orašcu, opština Travnik, od strane

"mudžahedina" potčinjenih OG "Bosanska Krajina" 3. korpusa ABiH.

Tim propustima **Enver HADŽIHASANOVIĆ** i **Amir KUBURA** počinili su:

Tačka 3: UBISTVO, KRŠENJE ZAKONA i OBIČAJA RATOVANJA, kažnjivo po članovima 3 i 7(3) Statuta Međunarodnog suda i sankcionisano članom 3(1)(a) Ženevskih konvencija.

Tačka 4: OKRUTNO POSTUPANJE, KRŠENJE ZAKONA I OBIČAJA RATOVANJA, kažnjivo po članovima 3 i 7(3) Statuta Međunarodnog suda i sankcionisano članom 3(1)(a) Ženevskih konvencija.

TAČKE 5-6
(BEZOBZIRNO RAZARANJE GRADOVA, NASELJA ILI SELA KOJE NIJE OPRAVDANO VOJNOM NUŽDOM, PLJAČKANJE JAVNE ILI PRIVATNE IMOVINE)

44) Tokom svojih borbenih dejstava protiv HVO-a i HV-a u srednjoj Bosni 1993. godine, snage 3. korpusa ABiH u brojnim slučajevima su ili pljačkale, ili pljačkale i protivpravno uništavale stambene i druge objekte i ličnu imovinu civila, bosanskih Hrvata i bosanskih Srba. Ti slučajevi pljačke i protivpravnog i bezobzirnog razaranja koje nije opravdano vojnom nuždom, a koje su počinile ispod navedene jedinice, uključuju, ali se ne ograničavaju na sljedeće gradove i sela, u naznačenom periodu ili otprilike tih datuma:

Dusina (opština Zenica)	januar 1993.
- 7. muslimanska brdska brigada	
- 303. brdska brigada	
- 17. krajiška brdska brigada	
Miletići (opština Travnik)	april 1993.
- 7. muslimanska brdska brigada	
- 306. brdska brigada	
Guča Gora (opština Travnik)	juni 1993.
- 7. muslimanska brdska brigada	
- 306. brdska brigada	
- 17. krajiška brdska brigada	

Maline (opština Travnik) juni 1993.
 - 7. muslimanska brdska brigada
 - 306. brdska brigada

Čukle (opština Travnik) juni 1993.
 - 7. muslimanska brdska brigada
 - 306. brdska brigada

Šušanj/Ovnak/Brajkovići/
 Grahovčići (opština Zenica) juni 1993.
 - 7. muslimanska brdska brigada
 - 306. brdska brigada
 - 314. brdska brigada

Vareš (opština Vareš) novembar 1993.
 - 7. muslimanska brdska brigada

- 45) **Enver HADŽIHASANOVIC**, otprilike od januara 1993. do 31. oktobra 1993., i **Amir KUBURA**, od 1. aprila 1993. do marta 1994., znali su ili je bilo razloga da znaju da se snage ABiH pod njihovom komandom i efektivnom kontrolom spremaju počinuti te radnje ili da su ih već počinile, u sljedećim selima u naznačenom periodu ili otprilike tih datuma, a nisu preduzeli potrebne i razumne mjere da takve radnje spriječe ili da kazne njihove počinioc:

Enver HADŽIHASANOVIC:

Dusina (opština Zenica) januar 1993.
 Miletići (opština Travnik) april 1993.
 Guča Gora (opština Travnik) juni 1993.
 Maline (opština Travnik) juni 1993.
 Čukle (opština Travnik) juni 1993.
 Šušanj/Ovnak/Brajkovići/
 Grahovčići (opština Zenica) juni 1993.

Amir KUBURA:

Miletići (opština Travnik) april 1993.
 Maline (opština Travnik) juni 1993.
 Šušanj/Ovnak/Brajkovići/
 Grahovčići (opština Zenica) juni 1993.

Vareš (opština Vareš)

novembar 1993.

Tim propustima **Enver HADŽIHASANOVIĆ** i **Amir KUBURA** počinili su:

Tačka 5: BEZOBZIRNO RAZARANJE GRADOVA, NASELJA ILI SELA KOJE NIJE OPRAVDANO VOJNOM NUŽDOM, **KRŠENJE ZAKONA I OBIČAJA RATOVANJA**, kažnjivo po članovima 3(b) i 7(3) Statuta Međunarodnog suda.

Tačka 6: PLJAČKANJE JAVNE ILI PRIVATNE IMOVINE, **KRŠENJE ZAKONA I OBIČAJA RATOVANJA**, kažnjivo po članovima 3(e) i 7(3) Statuta Međunarodnog suda.

TAČKA 7
(UNIŠTAVANJE ILI HOTIMIČNO NANOŠENJE ŠTETE
USTANOVAMA NAMIJENJENIM RELIGIJI)

46) **Enver HADŽIHASANOVIĆ**, otprilike od juna 1993. do 31. oktobra 1993., znao je ili je bilo razloga da zna da se snage ABiH pod njegovom komandom i efektivnom kontrolom, koje su navedene ispod, spremaju planirati, pripremati ili izvršiti uništenje ili hotimično nanošenje štete ustanovama bosanskih Hrvata namijenjenim religiji, u sljedećim gradovima i selima u naznačenom periodu ili otprilike tih datuma, ili da su to već učinile, a nije preduzeo potrebne i razumne mjere da takve radnje spriječi ili kazni njihove počinioce:

Guča Gora (opština Travnik) juni 1993.

- 7. muslimanska brdska brigada
- 306. brdska brigada
- 17. krajiška brdska brigada

Travnik (opština Travnik) juni 1993.

- "mudžahedini" potčinjeni 3. korpusu ABiH i/ili 17. krajiškoj brdskoj brigadi

Tim propustima **Enver HADŽIHASANOVIĆ** je počinio:

Tačka 7: UNIŠTAVANJE ILI HOTIMIČNO NANOŠENJE ŠTETE USTANOVAMA NAMIJENJENIM RELIGIJI, **KRŠENJE ZAKONA I**

OBIČAJA RATOVANJA, kažnjivo po članovima 3(d) i 7(3) Statuta
Međunarodnog suda.

Dana 26. septembra 2003.
U Hagu,
Nizozemska

/potpis na originalu/
Carla Del Ponte,
tužilac

[pečat Tužilaštva MKSJ-a]

07/10/03
SV

TREĆA IZMIJENJENA OPTUŽNICA

DODATAK

DODATNE POLITIČKE I ISTORIJSKE ČINJENICE

- 1) Događaji navedeni u ovoj optužnici desili su se u kontekstu raspada bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (u daljnjem tekstu: SFRJ).
- 2) Republika Hrvatska (u daljnjem tekstu: Hrvatska) proglasila je nezavisnost 25. juna 1991., a sprovođenje te odluke odgođeno je do 8. oktobra 1991. Evropska zajednica je priznala Hrvatsku 15. januara 1992., a nakon toga je 22. maja 1992. Hrvatska primljena u Ujedinjene nacije kao država-članica.
- 3) Nakon referenduma o otcjepljenju održanog 29. februara 1992., Bosna i Hercegovina je nastojala da dođe do međunarodnog priznanja. Evropska zajednica ju je priznala 6. aprila 1992., a Hrvatska 7. aprila 1992. godine. Dana 22. maja 1992., Bosna i Hercegovina je primljena u Ujedinjene nacije kao država-članica.
- 4) S raspadom SFRJ, neki oficirski kadrovi iz bivše JNA počeli su da se pripremaju za odbranu Bosne i Hercegovine. Dana 8. aprila 1992., Predsjedništvo Bosne i Hercegovine raspustilo je TO SFRJ i formiralo novi štab TO-a Bosne i Hercegovine. Dana 15. aprila 1992., novi štab TO-a izdao je naredbu za osnivanje Glavnog štaba TO-a, koji je preuzeo potpunu komandu nad postojećim jedinicama i u suštini postao glavni štab vojske. Dana 20. maja 1992., Predsjedništvo Bosne i Hercegovine donijelo je Uredbu o oružanim snagama Bosne i Hercegovine, čime je formalno obrazovana ABiH.
- 5) Hrvatska zajednica Herceg-Bosna (u daljnjem tekstu: HZ H-B) proglasila se 18. novembra 1991. odvojenom ili zasebnom "političkom, kulturnom, ekonomskom i teritorijalnom cjelinom" na teritoriji Bosne i Hercegovine. Ciljevi te zajednice bili su, među ostalim, tješnje povezivanje sa Hrvatskom, što se manifestiralo upotrebom hrvatske valute i hrvatskog jezika u HZ H-B-u. Te težnje je podržavala Hrvatska, koja je bosanskim Hrvatima davala hrvatsko državljanstvo.

- 6) Ustavni sud Bosne i Hercegovine je 14. septembra 1992. proglasio HZ H-B nelegalnom. Ni samoproглаšena HZ H-B ni kasnije, 28. avgusta 1993. samoproглаšena Hrvatska Republika Herceg-Bosna (u daljnjem tekstu: HR H-B) nikad nisu međunarodno priznate.
- 7) Dana 24. oktobra 1991. osnovana je skupština bosanskih Srba, kao najviši predstavnički i zakonodavni organ srpskog naroda u Bosni i Hercegovini. Dana 9. januara 1992., skupština bosanskih Srba proglasila je "Srpsku Republiku Bosnu i Hercegovinu". Proglašeno je da teritorija te republike obuhvata "područja srpskih autonomnih regija i oblasti i drugih srpskih cjelina u Bosni i Hercegovini, uključujući područja u kojima je srpski narod ostao u manjini zbog genocida koji je nad njim izvršen u Drugom svjetskom ratu", te da je ona u sastavu savezne jugoslovenske države.
- 8) Od kraja marta 1992. godine, snage bosanskih Srba počele su preuzimati fizičku kontrolu nad opštinama koje su proglašene dijelom srpske države.
- 9) Dana 12. maja 1992., skupština bosanskih Srba je izglasala osnivanje Vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: "VRS"), čime su jedinice JNA koje su ostale u Bosni i Hercegovini efektivno transformisane u komande nove vojske. JNA, koja je rekonstituisanjem SFRJ u Saveznu Republiku Jugoslaviju u aprilu 1992. preimenovana u Vojsku Jugoslavije, nastavila je održavati čvrste veze sa VRS-om. Pružala je ključnu borbenu, finansijsku i logističku podršku vojnim operacijama koje je VRS preduzimao protiv nesrpskog stanovništva u Bosni i Hercegovini.
- 10) U januaru 1993., nakon mirovnih pregovora održanih u Ženevi 2. januara 1993. i od 23. do 30. januara 1993., predložen je takozvani Vance-Owenov mirovni plan. Dio Vance-Owenovog plana bilo je i osnivanje 10 kantona u Bosni i Hercegovini, svakog sa vlastitom vladom kojoj bi na čelu bili predstavnici većinskog naroda u kantonu. Srednja Bosna je trebala postati kanton 10 i obuhvatati opštine Travnik, Novi Travnik, Vitez, Busovača, Fojnica, Gornji Vakuf i dio Kiseljaka. U kantonu 10 većinsko stanovništvo bili bi bosanski Hrvati.
- 11) Dana 18. marta 1994., predsjednik Predsjedništva Bosne i Hercegovine i predsjednik Hrvatske potpisali su Washingtonski

sporazum, čime je okončan oružani sukob između ABiH na jednoj, i HVO-a i HV-a na drugoj strani. Osnovana je muslimansko-hrvatska Federacija Bosne i Hercegovine.

TABELA S IZMJENAMA

	DRUGA IZMIJENJENA OPTUŽNICA (NOVA VERZIJA) OD 15. AVGUSTA 2003.	TREĆA IZMIJENJENA OPTUŽNICA OD 26. SEPTEMBRA 2003.
	OPTUŽENI:	
1.	<p>Enver HADŽIHASANOVIĆ, sin Besima i Refije (djevojačko prezime SARAJLIĆ), rođen je 7. jula 1950. u Zvorniku, opština Zvornik, Republika Bosna i Hercegovina (u daljnjem tekstu: Bosna i Hercegovina).</p>	Nema izmjena
2.	<p>Enver HADŽIHASANOVIĆ je bivši aktivni oficir Jugoslovenske narodne armije (u daljnjem tekstu: JNA). Godine 1973. diplomirao je na Vojnoj akademiji kopnene vojske u Beogradu, nakon čega je raspoređivan na dužnosti u JNA u Tuzli i Sarajevu. Kao kapetan prve klase pohađao je Komandno-štabnu školu u Beogradu. Po završetku te škole unapređen je u čin majora i raspoređen na dužnost komandanta bataljona vojne policije u vojnoj policiji 7. armije. Godine 1988. Enver HADŽIHASANOVIĆ je prekomandovan na dužnost načelnika štaba 49. motorizovane brigade. Ta je brigada poslije transformisana u mehanizovanu brigadu, a krajem 1989. on je postavljen za njenog komandanta. Na toj dužnosti Enver HADŽIHASANOVIĆ je stekao čin potpukovnika.</p>	Nema izmjena

3.	Početkom aprila 1992., JNA je stavila Envera HADŽIHASANOVIĆA u kućni pritvor u Sarajevu. On je 8. aprila 1992. uspio pobjeći, a zatim je dezertirao iz JNA. Neposredno po napuštanju JNA, Enver HADŽIHASANOVIĆ je stupio u Teritorijalnu odbranu (u daljnjem tekstu: TO) Bosne i Hercegovine. Dana 14. novembra 1992., Enver HADŽIHASANOVIĆ je postao komandant 3. korpusa Armije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: ABiH). Na tom položaju je ostao do 1. novembra 1993. kada je unapređen u načelnika štaba Vrhovne komande ABiH. U decembru 1993. Enver HADŽIHASANOVIĆ je dobio čin brigadnog generala, te kao takav postao članom Zajedničke komande Vojske Federacije Bosne i Hercegovine. U maju 1997. Enver HADŽIHASANOVIĆ je dobio čin divizijskog generala. Kasnije je unapređen u čin general-majora. Enver HADŽIHASANOVIĆ je penzionisan u aprilu 2000. godine.	Nema izmjena
4.	Amir KUBURA , sin Nazifa, rođen je 4. marta 1964. u Kaknju, opština Kakanj, Bosna i Hercegovina.	Nema izmjena
5.	Amir KUBURA je bivši aktivni oficir JNA. Po završetku Akademije kopnene vojske, pet godina služio je kao aktivni oficir JNA u Đakovici. Godine 1992., Amir KUBURA je napustio JNA u činu kapetana.	Nema izmjena

6.	<p>Godine 1992., Amir KUBURA je stupio u ABiH u nastajanju kao zamjenik komandanta jednog odreda u Kaknju. Kasnije je postavljen za komandanta jednog brdskog bataljona ABiH u istom području. Dana 11. decembra 1992., Amir KUBURA je postavljen na dužnost pomoćnika načelnika štaba za operativno-nastavne poslove 7. muslimanske brdske brigade 3. korpusa ABiH. Načelnik štaba 7. muslimanske brdske brigade 3. korpusa ABiH postao je 1. januara 1993. godine. Od 1. aprila 1993. do 20. jula 1993., Amir KUBURA je zamjenjivao Asima KORIČIĆA, koji je tada bio na dužnosti komandanta 7. muslimanske brdske brigade 3. korpusa ABiH, a koji je u tom periodu bio odsutan. Dana 21. jula 1993. imenovan je za komandanta 7. muslimanske brdske brigade 3. korpusa ABiH. Dana 16. marta 1994., u činu pukovnika, Amir KUBURA je postao komandant 1. muslimanske brdske brigade 1. korpusa ABiH. Za komandanta 443. brigade 4. korpusa ABiH imenovan je 16. decembra 1995. godine. U junu 1999. Amir KUBURA je bio na dužnosti u komandi 1. korpusa ABiH.</p>	Nema izmjena
	OPŠTI NAVODI:	
7.	<p>Sva djela i propusti navedeni u ovoj optužnici dogodili su se u periodu od januara 1993. do 16. marta 1994., na teritoriji Bosne i Hercegovine.</p>	Nema izmjena

8.	Sve vrijeme na koje se odnosi ova optužnica, na teritoriji Bosne i Hercegovine postojao je oružani sukob.	Nema izmjena
9.	Sve vrijeme na koje se odnosi ova optužnica, Enver HADŽIHASANNOVIĆ i Amir KUBURA bili su dužni da se pridržavaju zakona i običaja koji regulišu vođenje oružanih sukoba, uključujući Ženevske konvencije iz 1949. godine i njihove Dopunske protokole. Pored toga, Enver HADŽIHASANNOVIĆ i Amir KUBURA bili su dužni da obezbijede da se vojne jedinice pod njihovom komandom i efektivnom kontrolom pridržavaju tih pravila međunarodnog prava i primjenjuju ih. Štaviše, Enver HADŽIHASANNOVIĆ i Amir KUBURA imali su po naređenju nadređenog organa obavezu da pokrenu postupak izricanja zakonskih sankcija protiv pojedinaca pod svojom komandom i efektivnom kontrolom koji su prekršili međunarodno ratno pravo.	Nema izmjena
10.	Enver HADŽIHASANNOVIĆ i Amir KUBURA su, kada su bili na položajima navedenim u prethodnim paragrafima, krivično odgovorni za djela svojih podređenih, na osnovu člana 7(3) Statuta Međunarodnog suda. Nadređeni je odgovoran za djela svog (svojih) podređenog (podređenih) ako je znao ili je bilo razloga da zna da se njegovi podređeni spremaju počinuti takva djela ili da su ih već počinili, a nadređeni nije preduzeo nužne i	Nema izmjena

	razumne mjere da takva djela spriječi ili da kazni njihove počinioce.	
	ČINJENIČNI KONTEKST:	
11.	<p>Dana 23. avgusta 1992., Predsjedništvo Bosne i Hercegovine izdalo je naredbu o "Primjeni pravila međunarodnog ratnog prava u oružanim snagama Bosne i Hercegovine". Ta naredba je stupila na snagu 5. septembra 1992. godine. Naredbom je propisano:</p> <p style="padding-left: 40px;">a) svi komandanti jedinica i svaki pripadnik oružanih snaga pojedinačno su odgovorni za primjenu ovih pravila;</p> <p style="padding-left: 40px;">b) starješine su dužne preduzeti korake propisane pravilima protiv lica koja ih krše;</p> <p style="padding-left: 40px;">c) svi pripadnici oružanih snaga podliježu obuci radi upoznavanja s ovim pravilima;</p> <p style="padding-left: 40px;">d) u planiranju i pripremi vojnih aktivnosti oružanih snaga mora se voditi računa o ovim pravilima i pravu.</p>	Nema izmjena
12.	Dana 1. avgusta 1992., predsjedničkom uredbom stupio je na snagu zakon o službi u Armiji BiH. Prema tom zakonu,	Nema izmjena

	lica koja nisu državljani Bosne i Hercegovine u vrijeme ratnog stanja mogu stupiti u ABiH i bivati unaprijeđena. Dana 14. aprila 1993., i ovaj put predsjedničkom uredbom, zakon o službi u ABiH doživio je izmjene i dopune koje su omogućavale da se u vrijeme ratnog stanja u više starješinske činove unapređuju lica koja nisu bosanski državljani.	
13.	Dana 18. avgusta 1992., predsjednik Predsjedništva Bosne i Hercegovine donio je "Odluku o formiranju korpusa ABiH". U tom dokumentu iznosi se podjela Bosne i Hercegovine na pet vojnih zona odgovornosti odnosno korpusa, te se navodi koje će opštine pojedini korpus obuhvatiti. Na osnovu te odluke formiran je 3. korpus ABiH sa sjedištem u Banjoj Luci, mada je kao privremeno sjedište 3. korpusa ABiH navedena i korišćena Zenica.	Nema izmjena
14.	Na spisku opština koje su ušle u zonu odgovornosti 3. korpusa ABiH nalaze se sljedeće opštine: Banja Luka, Bosanska Dubica, Bosanska Gradiška, Bugojno, Busovača, Čelinac, Donji Vakuf, Gornji Vakuf, Jajce, Kakanj, Kotor Varoš, Kupres, Laktaši, Mrkonjić Grad, Novi Travnik, Prnjavor, Skender Vakuf, Srbac, Šipovo, Travnik, Vitez, Zavidovići, Zenica i Žepče.	Nema izmjena
15.	Dana 9. novembra 1992., načelnik Generalštaba ABiH	Nema izmjena

	izdao je naredbu za formiranje jedinica određenih vrsta u 3. korpusu ABiH, čime je omogućena integracija raznih jedinica i štabova TO-a.	
16.	Dana 19. novembra 1992., formirana je 7. muslimanska brdska brigada, sa komandom u Zenici. Sedma muslimanska brdska brigada nastala je kao pješadijska manevarska jedinica, a sastojala se od tri bataljona: u Travniku (1. bataljon), Zenici (2. bataljon) i Kaknju (3. bataljon).	<p>IZMJENA:</p> <p>Bivši paragraf 18)</p> <p>Dana 19. novembra 1992., formirana je 7. muslimanska brdska brigada, sa komandom u Zenici. Sedma muslimanska brdska brigada nastala je <i>i korištena</i> kao pješadijska manevarska jedinica, a sastojala se od tri bataljona: u Travniku (1. bataljon), Zenici (2. bataljon) i Kaknju (3. bataljon).</p>
17.	Sedma muslimanska brdska brigada 3. korpusa Armije BiH bila je jedinica sastavljena isključivo od Muslimana. Pripadnici ove jedinice morali su se strogo pridržavati islama. Regruti su morali položiti zakletvu koja je sadržavala i to da će slijediti primjer pravog muslimanskog vojnika, opisan u knjižici pod naslovom "Upute muslimanskom borcu". "Upute muslimanskom borcu" prvi put su objavljene 1993., a nakon toga je u zoni odgovornosti 3. korpusa ABiH razdijeljeno oko 20.000 primjeraka. Godine 1994. izašla su nova izdanja. Knjižica	Nema izmjena

sadrži sljedeće naslove i tekst:

- (a) Pokornost: "Muslimanski borac se prvenstveno pokorava vrhovnom zapovjedniku, pa tek onda pretpostavljenom starješini."
- (b) Ratni plijen: "...razumije se da jedna petina plijena pripada državnoj blagajni, a ostale četiri petine pripadaju borcima. Međutim, u situacijama kada vojnici primaju plate i u kojima je država preuzela obavezu zbrinjavanja boraca i njihovih porodica, ... ratni plijen se stavlja na raspolaganje državi... Zbog toga je najispravnije da država preko nadležnih vojnih starješina raspolaže sa ratnim plijenom."
- (c) Ratni zarobljenici: "...zabranjeno je ubijanje žena, djece i svećenika koji nemaju nikakvog učešća u ratu i koji direktno ili indirektno ne pomažu neprijatelje;... Islam takođe zabranjuje mučenje i izivljavanje na zarobljenicima, masakriranje neprijateljskih ranjenika i leševa... Ovo su opšta pravila, obavezujuća za naše vojnike. Međutim, ukoliko starješina procijeni da situacija i opšti interes zahtijevaju da se i drukčije postupi vojnici su obavezni poslušati

	<p>starješinu. Tako npr. ako starješina ili viša komanda ocijeni da je u interesu odbrane, zaštite vlastitog naroda i viših ciljeva ispravnije zapaliti određene objekte, usjeve ili šumu, onda je i to dozvoljeno činiti... Takođe se vojnoj komandi stavlja na raspolaganje da odluči da li je korisnije i od interesa za opštu stvar da se oslobodi, razmijeni ili likvidira neprijateljskog zarobljenika."</p>	
18.	<p>Sedma muslimanska brdska brigada 3. korpusa ABiH je oformljena i korišćena kao pješadijska manevarska jedinica. Sedmoj muslimanskoj brdskoj brigadi 3. korpusa ABiH bili su potčinjeni i strani muslimanski borci. Ti strani borci su sebe nazivali "mudžahedinima" ili "svetim ratnicima".</p>	<p>IZMJENA:</p> <p>Bivši paragraf 19)</p> <p><i>Muslimanski borci iz inostranstva, koji su sebe nazivali "mudžahedinima" ili "svetim ratnicima", počeli su pristizati u Bosnu i Hercegovinu negdje sredinom 1992. godine. "Mudžahedini", koji su dolazili uglavnom iz islamskih zemalja, bili su spremni za "džihad" ili "sveti rat" u Bosni i Hercegovini protiv neprijatelja bosanskih Muslimana.</i></p>
19.	<p>"Mudžahedini", koji su dolazili uglavnom iz islamskih zemalja, počeli su pristizati u Bosnu i Hercegovinu negdje sredinom 1992. godine. Bili su spremni za "džihad" ili "sveti rat" protiv neprijatelja bosanskih Muslimana.</p>	<p>IZMJENA:</p> <p>Bivši paragrafi 18) i 20)</p>

		<i>Nakon osnivanja 7. muslimanske brdske brigade 19. novembra 1992., "mudžahedini" su uključeni u njen sastav i njoj potčinjeni.</i>
20.	Stvaranjem zone pod komandom 3. korpusa ABiH "mudžahedini" u toj zoni su uključeni u sastav i potčinjeni regularnim jedinicama 3. korpusa ABiH, uglavnom 7. muslimanskoj brdskoj brigadi 3. korpusa ABiH. "Mudžahedini" su u vrlo velikoj mjeri učestvovali u borbenim dejstvima sa 7. muslimanskom brdskom brigadom 3. korpusa ABiH. Često su bili udarna snaga u operacijama 7. muslimanske brdske brigade 3. korpusa ABiH.	IZMJENA: <i>"Mudžahedini" su u vrlo velikoj mjeri učestvovali u borbenim dejstvima 7. muslimanske brdske brigade i često su bili udarna snaga u njenim operacijama.</i>
21.	Naredbom Envera HADŽIHASANOVICA od 8. marta 1993., u sklopu 3. korpusa ABiH formirane su sljedeće četiri operative grupe: OG "Lašva" sa komandom u Kaknju, OG "Zapad" sa komandom u Bugojnu, OG "Bosna" sa komandom u Zavidovićima i OG "Bosanska Krajina" sa komandom u Travniku.	Treća izmijenjena optužnica: Paragraf 22) Nema izmjena
22.	Sa formiranjem OG "Bosanska Krajina", Mehmed ALAGIĆ je postavljen za njenog komandanta.	Treća izmijenjena optužnica: Paragraf 23) Nema izmjena

23.	Dana 8. marta 1993., 7. muslimanska brdska brigada, 17. krajiška brdska brigada, 305. brdska brigada Jajce, 27. motorizovana brigada, te Opštinski štab odbrane Jajce sa svojim jedinicama, stavljeni su pod komandu OG "Bosanska Krajina". Dana 16. aprila 1993. ili otprilike tog datuma, u sastav OG "Bosanska Krajina" ušle su i 306. brdska brigada, 308. brdska brigada i 312. brdska brigada. Dana 12. jula 1993. ili otprilike tog datuma, 7. muslimanska brdska brigada ponovo je stavljena pod direktnu komandu 3. korpusa ABiH, pod kojom je i bila do 8. marta 1993.	Treća izmijenjena optužnica: Paragraf 24) Nema izmjena
24.	Sve vrijeme na koje se odnosi ova optužnica, 301. brdska brigada Zenica, 303. brigada Zenica, 314. brdska brigada Zenica, Opštinski štab odbrane Zenica sa svojim jedinicama i sve prištapske jedinice Korpusa bile su direktno potčinjene komandi 3. korpusa ABiH.	Treća izmijenjena optužnica: Paragraf 25) Nema izmjena
25.	Dana 13. avgusta 1993., komandant Štaba Vrhovne komande ABiH izdao je naređenje da se odmah, a najkasnije do 31. avgusta 1993., unutar zone odgovornosti 3. korpusa formira tom korpusu direktno potčinjena jedinica "El Mudžahid" u čijem su sastavu bili dobrovoljci iz stranih država. Naređenjem Envera HADŽIHASANOVIĆA od 6. septembra 1993. jedinica "El Mudžahid" je prepotčinjena komandi OG "Bosanska	Treća izmijenjena optužnica: Paragraf 21) IZMJENA: Dana 13. avgusta 1993., komandant Štaba Vrhovne komande ABiH izdao je naređenje da se odmah, a najkasnije do 31. avgusta 1993.,

	Krajina".	unutar zone odgovornosti 3. korpusa formira jedinica "El Mudžahid" u čijem su sastavu bili dobrovoljci iz stranih država. <i>Ta jedinica bila je potčinjena Enveru HADŽIHASANOVIĆU, koji je izdavao naredbe za njeno potčinjavanje jedinicama pod njegovom komandom za pojedine borbene operacije.</i>
	OPTUŽBE:	
26.	Tokom 1993. godine (pa do 18. marta 1994.), ABiH je učestvovala u oružanom sukobu protiv Hrvatskog vijeća obrane (u daljnjem tekstu: HVO) i Vojske Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: HV). Konkretno, u aprilu 1993. i početkom ljeta 1993., jedinice 3. korpusa ABiH preduzele su niz teških napada na HVO uključujući, pored ostalih, opštine Bugojno, Busovača, Kakanj, Maglaj, Novi Travnik, Travnik, Vareš, Vitez, Zavidovići, Zenica i Žepče. Operacije ABiH kulminirale su masovnim napadom između 7. i 13. juna 1993. na teritoriji, pored ostalih, opština Kakanj, Travnik i Zenica.	Nema izmjena
27.	U opštinama navedenim u paragrafu 26) jedinice 3. korpusa ABiH napale su gradove i sela naseljena pretežno bosanskim Hrvatima. Hotimičnom lišavanju života i nanošenju teških povreda bili su izloženi najviše	Nema izmjena

	<p>civili bosanski Hrvati, ali i civili bosanski Srbi, uključujući žene, djecu, te starije i nemoćne osobe. Tokom tih napada ili poslije njih, ubijeno je najmanje 200 civila, bosanskih Hrvata i bosanskih Srba, a još ih je mnogo više ranjeno ili povrijeđeno dok su se pokušavali sakriti ili pobjeći. U nekoliko slučajeva, snage ABiH su ubile vojnike HVO-a nakon što su se ovi predali.</p>	
28.	<p>U zatočeničkim objektima ABiH protivpravno su zatvarani ili na drugi način bivali zatočeni uglavnom bosanski Hrvati, ali i bosanski Srbi. Zatvoreni, odnosno na drugi način zatočeni bosanski Hrvati i bosanski Srbi, ubijani su, premlaćivani, podvrgavani tjelesnom i/ili duševnom zlostavljanju, zastrašivanju i nečovječnom postupanju, uključujući zatvaranje u pretrpane prostore u nehigijenskim uslovima, a na nečovječan način im je uskraćivano zadovoljenje osnovnih životnih potreba, kao što su adekvatna prehrana, voda i odjeća. Pružana im je vrlo slaba ili nikakva zdravstvena njega.</p>	Nema izmjena
29.	<p>Snage ABiH su pljačkale i uništavale imovinu bosanskih Hrvata i bosanskih Srba bez ikakvog vojnog opravdanja. Uništavani su ili teško oštećivani stambeni i drugi objekti uglavnom bosanskih Hrvata, ali i bosanskih Srba, kao i lična imovina tih civila i njihova stoka. Pored toga i vjerski objekti, mjesta i ustanove bosanskih Hrvata bili su cilj razaranja ili su oštećivani ili oskrvnjivani.</p>	Nema izmjena

30.	Navodi sadržani u paragrafima od 1) do 10), te navodi iz paragrafa 26) do 29) ponovo su navedeni i uključeni u sadržaj svake od optužbi.	Nema izmjena
	INDIVIDUALNA KRIVIČNA ODGOVORNOST:	
31.	U vrijeme kada je preuzeo komandu nad 3. korpusom ABiH, Enver HADŽIHASANOVIĆ je imao iskustva u komandovanju i efektivnoj kontroli nad vojnim jedinicama. Pored toga, Enver HADŽIHA-SANOVIĆ prošao je posebnu obuku iz oblasti vojnih disciplinskih postupaka.	Nema izmjena
32.	Slijedeći u ABiH uobičajenu praksu korišćenja raznih propisa i uputstava bivše JNA, Enver HADŽIHASANOVIĆ je na osnovu svojih ovlašćenja i dužnosti komandanta bio, pored ostalog, odgovoran za pripremu Korpusa za oružanu borbu na bojištu, uključujući planiranje operacija i drugih oblika borbenih dejstava, prosljeđivanje odluka potčinjenim komandama i kontrolisanje sprovođenja tih odluka.	Nema izmjena
33.	Sve vrijeme na koje se odnose optužbe u ovoj optužnici, Enver HADŽIHASANOVIĆ je na osnovu svojeg položaja i ovlašćenja komandanta Korpusa, direktno ili preko svog načelnika štaba, svojih pomoćnika, načelnika	Nema izmjena

rodova i službi i drugih oficira, komandovao svim jedinicama 3. korpusa ABiH i jedinicama koje su djelovale pod njegovom komandom i efektivnom kontrolom. Te jedinice uključuju jedinice koje su opisane u paragrafima od 15) do 25). **Enver HADŽIHASANOVIC** je pokazao da ima, odnosno službeno je vršio *de jure* i *de facto* vlast svojim komandovanjem i efektivnom kontrolom u oblasti vojnih pitanja na način koji odgovara vršenju nadređene vlasti, čineći to na razne načine kao što su: izdavanje naređenja, uputstava i direktiva jedinicama potčinjenim 3. korpusu ABiH, staranje da se ta naređenja, uputstva i direktive sprovode s punom odgovornošću za njihovo izvršenje, razmještanje ljudstva, artiljerije i drugih jedinica pod svojom komandom i efektivnom kontrolom, te planiranje pripremanja i izvođenja vojnih operacija od strane tih jedinica. Nadalje, **Enver HADŽIHASANOVIC** se starao da bude stalno i ažurno informisan o svemu što se dešava na terenu, uključujući i manje incidente, pri čemu je bio u gotovo svakodnevnom kontaktu sa Štabom Vrhovne komande ABiH. Bio je odgovoran za sprovođenje naređenja Vrhovne komande ABiH vezana za organizacionu strukturu 3. korpusa ABiH. To je uključivalo formiranje operativnih grupa i potčinjavanje jedinica u sastavu operativnih grupa, te postavljanje i razrješavanje dužnosti vojnih zapovjednika. Vršio je

	komandovanje i efektivnu kontrolu nad svim vojnim jedinicama potčinjenim 3. korpusu ABiH, uključujući i one koje su bile zadužene za funkcionisanje zatočeničkih objekata.	
34.	Enver HADŽIHASANOVIĆ je svoje ovlasti komandanta korpusa vršio i tako što je pregovarao sa HVO-om o razmjeni ratnih zarobljenika i sporazumima o prekidu vatre, imenovao oficire 3. korpusa ABiH u Zajedničku komandu ABiH i HVO-a, te pregovarao sa zvaničnicima UNPROFOR-a i PMEZ-a.	Nema izmjena
35.	Sve vrijeme na koje se odnosi ova optužnica, Enver HADŽIHASANOVIĆ je vršio efektivnu kontrolu nad svim svojim podređenima za koje se navodi da su počinili zločine.	Nema izmjena
36.	Slijedeći u ABiH uobičajenu praksu korišćenja raznih propisa i uputstava bivše JNA, Amir KUBURA je na osnovu svojih ovlašćenja i dužnosti komandanta bio, pored ostalog, odgovoran za pripremu jedinica potčinjenih njegovoj komandi za oružanu borbu na bojištu, uključujući planiranje operacija i drugih oblika borbenih dejstava, prosljeđivanje odluka potčinjenim komandama i kontrolisanje sprovođenja tih odluka.	Nema izmjena

37.	Sve vrijeme na koje se odnose optužbe u ovoj optužnici, Amir KUBURA je, na osnovu svog goreopisanog položaja i ovlašćenja, komandovao svim jedinicama 7. muslimanske brdske brigade 3. korpusa ABiH. Amir KUBURA je pokazao da ima, i službeno je vršio <i>de jure</i> i <i>de facto</i> vlast svojom kontrolom u oblasti vojnih pitanja na način koji odgovara vršenju nadređene vlasti, čineći to na razne načine kao što su, među ostalim: izdavanje naredjenja, uputstava i direktiva jedinicama potčinjenim 7. muslimanskoj brdskoj brigadi 3. korpusa ABiH, razmjještanje snaga pod svojom komandom, te planiranje, priprema i sprovođenje vojnih operacija koje su izvodile jedinice pod njegovom komandom i efektivnom kontrolom. Vršio je komandovanje i efektivnu kontrolu nad svim vojnim jedinicama potčinjenim 7. muslimanskoj brdskoj brigadi 3. korpusa ABiH, uključujući i one koje su bile zadužene za funkcionisanje zatočeničkih objekata.	Nema izmjena
38.	Sve vrijeme na koje se odnosi ova optužnica, Amir KUBURA je vršio efektivnu kontrolu nad svim svojim podređenima za koje se navodi da su počinili zločine.	Nema izmjena
	TAČKE 1 – 2 (UBISTVO, OKRUTNO POSTUPANJE)	
39.	Nekoliko puta u toku borbenih dejstava protiv HVO-a i	Nema izmjena

HV-a u srednjoj Bosni 1993. godine, snage 3. korpusa ABiH ubile su i teško ranile vojnike HVO-a koji su se predali i/ili civile, bosanske Hrvate i bosanske Srbe. Ta ubijanja koja su nakon napada na gradove i sela počinile snage 3. korpusa ABiH uključuju, među ostalim, pogubljenja i masakre u sljedećim selima:

(a) Dusina:

(aa) Pogubljenje 26. januara 1993. civila Vojislava STANIŠIĆA, bosanskog Srbina, i pet vojnika HVO-a koji su se predali pošto su snage 7. muslimanske brdske brigade, 303. brdske brigade i 17. krajiške brdske brigade, krenule u napad na Dusinu, opština Zenica: Nike KEGELJA, Stipe KEGELJA, Vinka KEGELJA, Pere LJUBIČIĆA i Augustina RADOŠA;

(ab) Lišavanje života Zvonka RAJIĆA, vojnika HVO-a koji se predao, a koje je počinio Šerif PATKOVIĆ, tadašnji komandant 2. bataljona 7. muslimanske brdske brigade, nakon napada na Dusinu, opština Zenica;

(b) Miletići:

Lišavanje života 24. aprila 1993. četiri vojnika HVO-a koji su se predali nakon što su snage 7. muslimanske brdske brigade i 306. brdske brigade krenule u napad na Miletiće, opština Travnik: Franje PAVLOVIĆA, Tihomira PAVLOVIĆA, Vlade PAVLOVIĆA i Ante PETROVIĆA;

(c) Maline/Bikoši:

Masakr 8. juna 1993. u Bikošima, opština Travnik, nad tridesetak civila bosanskih Hrvata i vojnika HVO-a koji su se predali nakon što su snage 7. muslimanske brdske brigade i 306. brdske brigade krenule u napad na Maline, opština Travnik. Među ubijenima su bila sljedeća lica: Anto BALTA, Ivo BALTA, Jozo BALTA, Luka BALTA, Nikica BALTA, Bojan BARAĆ, Davor BARAĆ, Goran BOBAŠ, Niko BOBAŠ, Slavko BOBAŠ, Srećo BOBAŠ, Pero BOBAŠ-PUPIĆ, Dalibor JANKOVIĆ, Stipo JANKOVIĆ, Slavko KRAMAR, Anto MATIĆ, Tihomir PEŠA, Ana PRANJEŠ, Ljubomir PUŠELJA, Predrag PUŠELJA, Jakov TAVIĆ, Mijo TAVIĆ, Stipo TAVIĆ i Ivo VOLIĆ. Teško su ranjeni Berislav

	MARJANOVIĆ, Zdravko PRANJEŠ, Darko PUŠELJA i Željko PUŠELJA.											
40.	<p>Enver HADŽIHASANOVIĆ, otprilike od januara 1993. do 31. oktobra 1993., i Amir KUBURA, od 1. aprila 1993. do marta 1994., znali su ili je bilo razloga da znaju da se snage ABiH pod njihovom komandom i efektivnom kontrolom spremaju počiniti te radnje ili da su ih već počinile, u sljedećim selima, naznačenog dana ili otprilike tog datuma, a nisu preduzeli potrebne i razumne mjere da takve radnje spriječe ili da kazne njihove počinioce:</p> <p style="text-align: center;">Enver HADŽIHASANOVIĆ:</p> <table> <tr> <td>Dusina (opština Zenica)</td> <td>26. januara 1993.</td> </tr> <tr> <td>Miletići (opština Travnik)</td> <td>24. aprila 1993.</td> </tr> <tr> <td>Maline/Bikoši (opština Travnik)</td> <td>8. juna 1993.</td> </tr> </table> <p style="text-align: center;">Amir KUBURA:</p> <table> <tr> <td>Miletići (opština Travnik)</td> <td>24. aprila 1993.</td> </tr> <tr> <td>Maline/Bikoši (opština Travnik)</td> <td>8. juna 1993.</td> </tr> </table> <p>Tim propustima Enver HADŽIHASANOVIĆ i Amir KUBURA počinili su:</p>	Dusina (opština Zenica)	26. januara 1993.	Miletići (opština Travnik)	24. aprila 1993.	Maline/Bikoši (opština Travnik)	8. juna 1993.	Miletići (opština Travnik)	24. aprila 1993.	Maline/Bikoši (opština Travnik)	8. juna 1993.	Nema izmjena
Dusina (opština Zenica)	26. januara 1993.											
Miletići (opština Travnik)	24. aprila 1993.											
Maline/Bikoši (opština Travnik)	8. juna 1993.											
Miletići (opština Travnik)	24. aprila 1993.											
Maline/Bikoši (opština Travnik)	8. juna 1993.											

	<p>Tačka 1: UBISTVO, KRŠENJE ZAKONA I OBIČAJA RATOVANJA, kažnjivo po članovima 3 i 7(3) Statuta Međunarodnog suda i sankcionisano članom 3(1)(a) Ženevskih konvencija.</p> <p>Tačka 2: OKRUTNO POSTUPANJE, KRŠENJE ZAKONA I OBIČAJA RATOVANJA, kažnjivo po članovima 3 i 7(3) Statuta Međunarodnog suda i sankcionisano članom 3(1)(a) Ženevskih konvencija.</p>	
	<p>TAČKE 3-4 (UBISTVO, OKRUTNO POSTUPANJE)</p>	
41.	<p>Enver HADŽIHASANOVIC, otprilike od januara 1993. do 31. oktobra 1993., i Amir KUBURA, od 1. aprila 1993. do marta 1994., znali su ili je bilo razloga da znaju da se sljedeće snage ABiH pod njihovom komandom i efektivnom kontrolom spremaju planirati, pripremati ili izvršiti zatvaranje, lišavanje života i okrutno postupanje nad bosanskim Hrvatima i bosanskim Srbima na sljedećim lokacijama na teritoriji Bosne i Hercegovine, ili da su to već učinile, a nisu preduzeli potrebne i razumne mjere da takve radnje spriječe ili da kazne njihove počinioce:</p> <p>Enver HADŽIHASANOVIC:</p>	Nema izmjena

<p>(a) opština Zenica:</p> <p>zenička muzička škola, u gradu Zenici, u kojoj su radili i njome upravljali pripadnici 7. muslimanske brigade 3. korpusa ABiH, otprilike od 26. januara 1993. do 31. oktobra 1993.;</p> <p>(b) opština Travnik:</p> <p>(ba) grad Travnik:</p> <p>bivša kasarna JNA, u kojoj su radili i njome upravljali pripadnici 17. krajiške brdske brigade OG "Bosanska Krajina" 3. korpusa ABiH, otprilike od maja 1993. do 31. oktobra 1993.;</p> <p>(bb) selo Mehurići:</p> <p>- osnovna škola Mehurići, u kojoj su radili i njome upravljali pripadnici 306. brdske brigade OG "Bosanska Krajina" 3. korpusa ABiH, otprilike od 6. juna 1993. pa najmanje do 24. juna 1993.;</p>	
---	--

	<p>- kovačnica, u kojoj su radili i njome upravljali pripadnici 306. brdske brigade OG "Bosanska Krajina" 3. korpusa ABiH, otprilike od 6. juna 1993. pa najmanje do 13. jula 1993.;</p> <p>(bc) selo Orašac:</p> <p>logor Orašac, u kojem su radili i kojim su upravljali "mudžahedini" iz OG "Bosanska Krajina" 3. korpusa ABiH, otprilike od 15. oktobra 1993. do 31. oktobra 1993.;</p> <p>(c) opština Kakanj:</p> <p>motel "Sretno", u kojem je radio i njime upravljao 3. bataljon 7. muslimanske brdske brigade 3. korpusa ABiH, otprilike od 15. maja 1993. pa najmanje do 21. juna 1993.;</p> <p>(d) opština Bugojno:</p> <p>(da) zgrada gimnazije, otprilike od 18. jula 1993. pa najmanje do 13. oktobra 1993.;</p>	
--	--	--

	<p>(db) zgrada samostana, otprilike od 24. jula 1993. pa najmanje do početka avgusta 1993.;</p> <p>(dc) salon namještaja "Slavonija", otprilike od 24. jula 1993. pa najmanje do 18. avgusta 1993.;</p> <p>(dd) stadion FK "Iskra", otprilike od 30. jula 1993. do 31. oktobra 1993.;</p> <p>(de) Osnovna škola "Vojin Paleksić", otprilike od 31. jula 1993. pa najmanje do septembra 1993.;</p> <p>(df) zgrada "BH banke", otprilike od septembra 1993. do 31. oktobra 1993.</p> <p>U svim logorima i zatočeničkim objektima 3. korpusa ABiH u Bugojnu radili su i njima upravljali pripadnici vojne policije OG "Zapad" 3. korpusa ABiH i vojnici 307. brigade OG "Zapad" 3. korpusa ABiH.</p> <p>Amir KUBURA:</p> <p>(a) opština Zenica:</p>	
--	---	--

	<p>zenička muzička škola, u gradu Zenici, u kojoj su radili i njome upravljali pripadnici 7. muslimanske brdske brigade 3. korpusa ABiH, otprilike od 26. januara 1993. pa najmanje do januara 1994.;</p> <p>(b) opština Kakanj:</p> <p>motel "Sretno", u kojem su radili i njime upravljali pripadnici 3. bataljona 7. muslimanske brdske brigade 3. korpusa ABiH, otprilike od 15. maja 1993. pa najmanje do 21. juna 1993.</p>	
42.	<p>Zatvoreni i na druge načine zatočeni bosanski Hrvati i bosanski Srbi redovno su podvrgavani tjelesnom i/ili duševnom zlostavljanju. Tjelesno zlostavljanje uključivalo je premlaćivanje najrazličitijim oruđima, kao što su kundaci pušaka, metalne kuke, drveni štapovi i držala, pendreci, palice, bokseri, drvene letve, čizme i telefonski kablovi, kojima su nanesene tjelesne povrede raznih vrsta. Nekolicini zatočenika polomljena su rebra, nos i udovi. U nekim slučajevima zatvorenici su pretučeni na smrt. Sa zatočenicima se postupalo nečovječno, među ostalim i tako što su zatvarani u pretrpane prostore i u nehumanim uslovima i što im se nehumano uskraćivalo</p>	Nema izmjena

zadovoljenje osnovnih životnih potreba kao što su adekvatna prehrana, voda i odjeća. Pružana im je vrlo slaba ili nikakva zdravstvena njega. Duševno zlostavljanje uključivalo je prijetnje tjelesnim povredama i smrću, naprimjer, zatvorenike se prisiljavalo da kopaju "vlastite grobove" i prijetilo im se da će im u zatočeništvu amputirati udove:

- (a) U zeničkoj muzičkoj školi, vojnici 7. muslimanske brdske brigade 3. korpusa ABiH, većinom pripadnici vojne policije i "mudžahedini" potčinjeni 7. muslimanskoj brdskoj brigadi 3. korpusa ABiH, zatvorenike su zlostavljali tako što su ih tukli najrazličitijim oruđima kao što su kundaci pušaka, drveni štapovi i držala, palice, bokseri, letve, čizme i telefonski kablovi, kojima su im nanesene tjelesne povrede raznih vrsta. Pripadnici vojne policije 7. muslimanske brdske brigade 3. korpusa ABiH i "mudžahedini" potčinjeni 7. muslimanskoj brdskoj brigadi 3. korpusa ABiH prisiljavali su zatvorenike da kopaju "vlastite grobove". Prehrana, higijena i životni uslovi bili su, opšte uzev, loši.

	<p>(b) U bivšoj kasarni JNA u Travniku vojnici 17. krajiške brigade OG "Bosanska Krajina" 3. korpusa ABiH redovno su tukli zatočenike.</p> <p>(c) U osnovnoj školi u Mehurićima, pripadnici 306. brdske brigade 3. korpusa ABiH nogama su udarali zatvorenike u zatočeništvu. Pripadnici 306. brdske brigade 3. korpusa ABiH su prilikom ispitivanja zatvorenike tukli i prijetili im. Prehrana, higijena i životni uslovi bili su, opšte uzev, loši.</p> <p>(d) U kovačnici u Mehurićima, vojnici 306. brdske brigade 3. korpusa ABiH nagurali su zatvorenike u jednu malu prostoriju, veličine otprilike 3 x 3 metra. Zatvorenike su izvodili na ispitivanje, prijetili im, udarali ih nogama i tukli. Prehrana, higijena i životni uslovi bili su loši.</p> <p>(e) U logoru u Orašcu, "mudžahedini" potčinjeni OG "Bosanska Krajina" 3. korpusa ABiH teško su pretukli zatočenike kundacima pušaka. Jednom zatočeniku su "mudžahedini" slomili nos, a jednom drugom nekoliko rebara. Zatočenike su redovno izvravali</p>	
--	---	--

	<p>prijetnjama tjelesnim povredama i smrću.</p> <p>(f) U motelu "Sretno", vojnici 3. bataljona 7. muslimanske brdske brigade 3. korpusa ABiH fizički su zlostavljali zatočenike tako što su ih tukli pendrecima, štapovima, kundacima pušaka, metalnim kukama, drvenim letvama i čizmama. Takođe su ih prisiljavali da tuku jedni druge. Pored toga, zatočenicima se naređivalo da udaraju glavom o zid. Nadalje, borci 3. bataljona 7. muslimanske brdske brigade 3. korpusa ABiH zatočenicima su prijetili da će im za vrijeme zatočeništva u tom objektu biti amputirane noge.</p> <p>(g) U zatočeničkim objektima u Bugojnu, pripadnici vojne policije OG "Zapad" 3. korpusa ABiH i vojnici 307. brigade OG "Zapad" 3. korpusa ABiH, zlostavljali su zatvorenike tako što su ih tukli raznim oruđima, poput palica, policijskih pendreka, kundaka pušaka, štapova za biljar, drvenih letvi, plastičnih kablova i čizama. Prisiljavali su zatočenike da glavom udaraju o metalne rešetke. Od tih tjelesnih napada zatvorenici su gubili svijest i zadobivali prelom nogu. U</p>	
--	--	--

	<p>nekoliko slučajeva zatočenicima su izbijeni zubi. Nekoliko puta, zatočenci su bili prisiljeni dati krv. Pripadnici vojne policije OG "Zapad" 3. korpusa ABiH redovno su zatočenicima prijetili da će ih ubiti. Pored toga, zatvorenike su držali u pretrpanim ćelijama i u veoma nehigijenskim životnim uslovima. Prehrana je bila veoma slaba.</p>	
43.	<p>Lišavanje života zatvorenih i na druge načine zatočenih bosanskih Hrvata i bosanskih Srba uključuje, među ostalim, sljedeće slučajeve:</p> <p>(a) lišavanje života premlaćivanjem do smrti jednog bosanskog Hrvata zatočenog u bivšoj kasarni JNA u Travniku, opština Travnik, u maju 1993., od strane pripadnika vojne policije 17. krajiške brigade OG "Bosanska Krajina" 3. korpusa ABiH;</p> <p>(b) lišavanje života premlaćivanjem do smrti zarobljenog vojnika HVO-a Jozе MARAČIĆA u muzičkoj školi u Zenici, opština Zenica, 18. juna 1993., od strane vojnika 7. muslimanske brdske brigade 3. korpusa ABiH;</p>	Nema izmjena

- (c) lišavanje života premlaćivanjem do smrti zarobljenog vojnika HVO-a Mladena HAVRANEKA u salonu namještaja "Slavonija", opština Bugojno, 5. avgusta 1993., od strane pripadnika vojne policije OG "Zapad" 3. korpusa ABiH;
- (d) lišavanje života premlaćivanjem do smrti zarobljenog vojnika HVO-a Marija ZRNA početkom avgusta 1993. od strane pripadnika vojne policije OG "Zapad" 3. korpusa ABiH koji su ga iz zgrade samostana u Bugojnu, opština Bugojno, odveli na prisilni rad;
- (e) lišavanje života ritualnim odrublivanjem glave zatočenog civila, bosanskog Srbina Dragana POPOVIĆA, 20. oktobra 1993. u logoru u Orašcu, opština Travnik, od strane "mudžahedina" potčinjenih OG "Bosanska Krajina" 3. korpusa ABiH.

Tim propustima **Enver HADŽIHASANOVIC** i **Amir KUBURA** počinili su:

Tačka 3: UBISTVO, KRŠENJE ZAKONA i OBIČAJA

	<p>RATOVANJA, kažnjivo po članovima 3 i 7(3) Statuta Međunarodnog suda i sankcionisano članom 3(1)(a) Ženevskih konvencija.</p> <p>Tačka 4: OKRUTNO POSTUPANJE, KRŠENJE ZAKONA I OBIČAJA RATOVANJA, kažnjivo po članovima 3 i 7(3) Statuta Međunarodnog suda i sankcionisano članom 3(1)(a) Ženevskih konvencija.</p>	
	<p style="text-align: center;">TAČKE 5-6 (BEZOBZIRNO RAZARANJE GRADOVA, NASELJA ILI SELA KOJE NIJE OPRAVDANO VOJNOM NUŽDOM, PLJAČKANJE JAVNE ILI PRIVATNE IMOVINE)</p>	
44.	<p>Tokom svojih borbenih dejstava protiv HVO-a i HV-a u srednjoj Bosni 1993. godine, snage 3. korpusa ABiH u brojnim slučajevima su ili pljačkale, ili pljačkale i protivpravno uništavale stambene i druge objekte i ličnu imovinu civila, bosanskih Hrvata i bosanskih Srba. Ti slučajevi pljačke i protivpravnog i bezobzirnog razaranja koje nije opravdano vojnom nuždom, a koje su počinile jedinice navedene u paragrafima od 15) do 25) uključuju, ali se ne ograničavaju na sljedeće gradove i sela, u naznačenom periodu ili otprilike tih datuma:</p>	<p>IZMJENA:</p> <p>Tokom svojih borbenih dejstava protiv HVO-a i HV-a u srednjoj Bosni 1993. godine, snage 3. korpusa ABiH u brojnim slučajevima su ili pljačkale, ili pljačkale i protivpravno uništavale stambene i druge objekte i ličnu imovinu civila, bosanskih Hrvata i bosanskih Srba. Ti slučajevi pljačke i protivpravnog i bezobzirnog razaranja koje nije opravdano vojnom nuždom, a koje su počinile <i>ispod navedene</i> jedinice, uključuju, ali</p>

	<p>Dusina (opština Zenica) Miletići (opština Travnik) Guča Gora (opština Travnik) Maline (opština Travnik) Čukle (opština Travnik) Šušanj/Ovnak/Brajkovići/ Grahovčići (opština Zenica) Vareš (opština Vareš)</p>	<p>januar 1993. april 1993. juni 1993. juni 1993. juni 1993. juni 1993. novembar 1993.</p>	<p>se ne ograničavaju na sljedeće gradove i sela, u naznačenom periodu ili otprilike tih datuma:</p> <p>Dusina (opština Zenica) januar 1993. - 7. muslimanska brdska brigada - 303. brdska brigada - 17. krajiška brdska brigada</p> <p>Miletići (opština Travnik) april 1993. - 7. muslimanska brdska brigada - 306. brdska brigada</p> <p>Guča Gora (opština Travnik) juni 1993. - 7. muslimanska brdska brigada - 306. brdska brigada - 17. krajiška brdska brigada</p> <p>Maline (opština Travnik) juni 1993. - 7. muslimanska brdska brigada - 306. brdska brigada</p> <p>Čukle (opština Travnik) juni 1993. - 7. muslimanska brdska brigada - 306. brdska brigada</p> <p>Šušanj/Ovnak/Brajkovići/</p>
--	--	--	--

		<p>Grahovčići (opština Zenica) juni 1993.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 7. muslimanska brdska brigada - 306. brdska brigada - 314. brdska brigada <p>Vareš (opština Vareš) novembar 1993.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 7. muslimanska brdska brigada 												
45.	<p>Enver HADŽIHASANOVIC, otprilike od januara 1993. do 31. oktobra 1993., i Amir KUBURA, od 1. aprila 1993. do marta 1994., znali su ili je bilo razloga da znaju da se snage ABiH pod njihovom komandom i efektivnom kontrolom spremaju počinuti te radnje ili da su ih već počinile, u sljedećim selima u naznačenom periodu ili otprilike tih datuma, a nisu preduzeli potrebne i razumne mjere da takve radnje spriječe ili da kazne njihove počinioce:</p> <p>Enver HADŽIHASANOVIC:</p> <table> <tr> <td>Dusina (opština Zenica)</td> <td>januar 1993.</td> </tr> <tr> <td>Miletići (opština Travnik)</td> <td>april 1993.</td> </tr> <tr> <td>Guča Gora (opština Travnik)</td> <td>juni 1993.</td> </tr> <tr> <td>Maline (opština Travnik)</td> <td>juni 1993.</td> </tr> <tr> <td>Čukle (opština Travnik)</td> <td>juni 1993.</td> </tr> <tr> <td>Šušanj/Ovnak/Brajkovići/</td> <td></td> </tr> </table>	Dusina (opština Zenica)	januar 1993.	Miletići (opština Travnik)	april 1993.	Guča Gora (opština Travnik)	juni 1993.	Maline (opština Travnik)	juni 1993.	Čukle (opština Travnik)	juni 1993.	Šušanj/Ovnak/Brajkovići/		Nema izmjena
Dusina (opština Zenica)	januar 1993.													
Miletići (opština Travnik)	april 1993.													
Guča Gora (opština Travnik)	juni 1993.													
Maline (opština Travnik)	juni 1993.													
Čukle (opština Travnik)	juni 1993.													
Šušanj/Ovnak/Brajkovići/														

	<p>Grahovčići (opština Zenica) juni 1993.</p> <p>Amir KUBURA:</p> <p>Miletići (opština Travnik) april 1993. Maline (opština Travnik) juni 1993. Šušanj/Ovnač/Brajkovići/ Grahovčići (opština Zenica) juni 1993. Vareš (opština Vareš) novembar 1993.</p> <p>Tim propustima Enver HADŽIHASANNOVIĆ i Amir KUBURA počinili su:</p> <p>Tačka 5: BEZOBZIRNO RAZARANJE GRADOVA, NASELJA ILI SELA KOJE NIJE OPRAVDANO VOJNOM NUŽDOM, KRŠENJE ZAKONA I OBIČAJA RATOVANJA, kažnjivo po članovima 3(b) i 7(3) Statuta Međunarodnog suda.</p> <p>Tačka 6: PLJAČKANJE JAVNE ILI PRIVATNE IMOVINE, KRŠENJE ZAKONA I OBIČAJA RATOVANJA, kažnjivo po članovima 3(e) i 7(3) Statuta Međunarodnog suda.</p>	
	<p>TAČKA 7 (UNIŠTAVANJE ILI HOTIMIČNO NANOŠENJE)</p>	

	ŠTETE USTANOVAMA NAMIJENJENIM RELIGIJI)	
46.	<p>Enver HADŽIHASANOVIC, otprilike od juna 1993. do 31. oktobra 1993., znao je ili je bilo razloga da zna da se snage ABiH pod njegovom komandom i efektivnom kontrolom spremaju planirati, pripremati ili izvršiti uništenje ili hotimično nanošenje štete ustanovama bosanskih Hrvata namijenjenim religiji, u sljedećim gradovima i selima u naznačenom periodu ili otprilike tih datuma, ili da su to već učinile, a nije preduzeo potrebne i razumne mjere da takve radnje spriječi ili kazni njihove počinioce:</p> <p>Guča Gora (opština Travnik) juni 1993. Travnik (opština Travnik) juni 1993.</p> <p>Tim propustima Enver HADŽIHASANOVIC je počinio:</p> <p>Tačka 7: UNIŠTAVANJE ILI HOTIMIČNO NANOŠENJE ŠTETE USTANOVAMA NAMIJENJENIM RELIGIJI, KRŠENJE ZAKONA I OBIČAJA RATOVANJA, kažnjivo po članovima 3(d) i 7(3) Statuta Međunarodnog suda.</p>	<p>IZMJENA:</p> <p>Enver HADŽIHASANOVIC, otprilike od juna 1993. do 31. oktobra 1993., znao je ili je bilo razloga da zna da se snage ABiH pod njegovom komandom i efektivnom kontrolom, <i>koje su navedene ispod</i>, spremaju planirati, pripremati ili izvršiti uništenje ili hotimično nanošenje štete ustanovama bosanskih Hrvata namijenjenim religiji, u sljedećim gradovima i selima u naznačenom periodu ili otprilike tih datuma, ili da su to već učinile, a nije preduzeo potrebne i razumne mjere da takve radnje spriječi ili kazni njihove počinioce:</p> <p>Guča Gora (opština Travnik) juni 1993. - 7. muslimanska brdska brigada - 306. brdska brigada - 17. krajiška brdska brigada</p> <p>Travnik (opština Travnik) juni 1993. - "mudžahedini" potčinjeni 3. korpusu ABiH i/ili 17. krajiškoj</p>

		<p><i>brdskoj brigadi</i></p> <p>Tim propustima Enver HADŽIHASANOVIC je počinio:</p> <p><u>Tačka 7:</u> UNIŠTAVANJE ILI HOTIMIČNO NANOŠENJE ŠTETE USTANOVAMA NAMIJENJENIM RELIGIJI, KRŠENJE ZAKONA I OBIČAJA RATOVANJA, kažnjivo po članovima 3(d) i 7(3) Statuta Međunarodnog suda.</p>
--	--	--

Dana 26. septembra 2003.
U Hagu,
Nizozemska

/potpis na originalu/
Ekkehard Withopf
vršilac dužnosti višeg zastupnika optužbe